

Жив-був студент Володя. Диваком вважали його друзі з факультету журналістики: на "капусники" не ходив, до дівчат не залицявся, не ганявся за модними костюмами. Ні в ресторан його не можна було зтягти, ні на пікнік, ні залучити до розмови про принади тієї чи іншої стриженої кралі, яких так багато у вічно юному древньому Києві.

— Для чого ти живеш? — запитували товариші. — Суть життя — в пізнанні насолоди. І А насолода — всюди. В чарах природи, в спокусливих дівчатах, в хвилині забуття, у відчутті сили...

В його карих теплих очах жеврів сум. — Насолода — хвилинна. Пізнання в ній немає. Кінчається насолода — що залишається? Порожнеча. Не хочу також забуття. Бажаю вічної свідомості. Хай вона несе найбільші труднощі, але в них буде радість. Не в насолоді шукатиму я суть буття, а в розумінні іншого серця. Хочу найти таке серце, яке стало б моїм...

Хлопці хитро підморгували, кивали на дівчат, які цокотіли тонкими каблучками по тротуарах, стріляючи на всі боки підмальованими очима:

— Океан сердець навколо тебе. Пробуй, шукай...

— Не бачу в сучасному рідного серця. Занепала етика, мораль...

Та все ж одного разу його зтягли на танці. У широкому залі заклично підвивала радіола, кружляли пари. Володя стояв під стіною, зітхав. Заграли жіночий вальс. З натовпу випурхнула дівчина, запросила до танцю. Вона була маленька і якась непомітна. Володя наступав їй на ноги, вибачався, червонів. Вона сміялася беззвучно і зиркала знизу вгору на його збентежене обличчя. І тоді Володя бачив її очі — великі, сірі, схожі на гірський білопінний потік...

Не закінчивши танцю, вибачився і вийшов з кола:

— Не люблю товкучки. Краще ходити вулицями...

— Можна з вами? Я теж люблю ходити...

Познайомились. Її звали Ладою. Родом з Полтавщини, вчиться на факультеті теоретичної фізики. Наймає квартиру аж на Нивках. Трамвай довів їх до Комсомольського парку, потім вони йшли пішки. Володя розповідав Ладі про свої мрії, про пошуки рідного серця, про відсутність великих і святих почуттів у сучасних дівчат. І з острахом поглядав на нову знайому: чи не сміється з нього, як однокурсники?

Лада не сміялася. Дивилась зосереджено поперед себе, ніби осуджувала тих дівчат, що так жорстоко обійшлися з Володею. Хлопця підбадьорила її мовчазна солідарність:

— Я самотній, Ладо. Мої очі звернені до майбуття. Там бачу дивних людей — чистих і цнотливих, мудрих і самовідданих. Якби хоч одним оком зазирнути в майбутнє...

Лада мовчала.

Опісля вони зустрічалися багато разів. їм подобалося бути разом. Володя фантазував про майбутнє, а Лада потай печально поглядала на хлопця і ховала свої почуття в глибині сірих очей.

Якось вона сказала:

— Я можу допомогти вам...

— Як, Ладо? В чому допомогти?

— Ви бажали заглянути в майбутнє. Є така можливість...

— Фантастика. Читав. Буває цікаве, буває банальне. Адже фантастика — віддзеркалення душі автора...

— Я не про книги. Тільки поки що це цілковита таємниця. Обіцяєте?

— Обіцяю. Але що? Ви мене заінтригували...

— Я працюю з професором Вороном. Він експериментує з пристроями по вивченню суті часу — простору. Останні досліді втішні. Ми відправили в майбутнє кілька невеличких речей...

— Невже це правда?

Вона мовчки хитнула головою, прикривши очі довгими віями. Тихо додала:

— Цілковита таємниця. Я попередила вас...

— Ладно, а мені можна в майбутнє? Я готовий...

— Пристрій розраховано лише на невеликі предмети. Я б могла передати в майбутнє, наприклад, лист. Може, ви захочете, Володю?

— Ви ще запитуєте! Ладно, я готовий розцілювати вас!

Вона ледь зблідла.

— То я жду. Приготуйте лист. Пам'ятайте, що ви пишите його в майбутнє...

— А відповідь буде?

— Все залежить від вас. І від того, до кого в майбутньому потрапить лист. Ми ще не знаємо, де опиняться речі, які ми посилаємо.

Володя не спав майже до ранку. Писав, перекреслював написане, хвилювався. Йому ввижались прекрасні прозорі будівлі над ріками і озерами, срібнолисті дерева, дівчата в білих шатах — плавні і граціозні, як лебеді.

Нарешті, лист був готовий:

"Вітаю вас, друзі з Майбутнього!

Не знаю, кому потрапить цей лист. Хотілося б, щоб прочитала його дівчина. Чому? Дівчина, жінка для мене — уособлення сердечності і жертвності, любові і чистоти. В сучасному я шукаю такий ідеал. Але не знаходжу. І тому болить моє серце і прагне в будучину, де — я знаю — ходить моя мрія. Обізвися ж, далека подруго!

Хто ви, нащадки? Які ви? Які у вас міста і села, які таємниці ви відкриваєте, як кохаєте, чого бажаєте?

Володя, людина двадцятого століття".

Лада мовчки взяла лист і, не читаючи, поклала в кишеню. Кивнула Володі:

— Не проводжайте мене. Я одразу в лабораторію.

— А коли відповідь, Ладі?

— Це вже не від мене залежить.

Володя стояв біля пам'ятника Тарасу, дивився вслід дівчині. Вона йшла, не оглядаючись. І чомусь жаль стало її непомітної постаті...

Через два дні Володя зустрів Ладу в університеті. Вона на ходу тицьнула йому в руки невеликий прямокутник:

— Пощастило. Є відповідь.

У грудях шалено загупало серце. Володя притулився до стіни, щоб не впасти. Отямився. Глянув на жовтий матовий конверт. Голубими літерами на ньому було виведено: "Володі, людині двадцятого століття".

Вибіг з університету, подався до скверика. Сів під кущами троянд. Тремтячими руками розірвав конверт.

"Друже наш Володю!

Твій лист потрапив у лабораторію біо-психологів, які вивчають проблему зв'язку людини з навколишнім середовищем. Оскільки ти бажав мати кореспондентом дівчину, було вирішено застосувати принцип доброї волі. Не можу пояснити тобі, в чому він полягає, але лист потрапив до мене. Мені двадцять років. Ім'я — Дала. Зовнішність описувати не буду, бо люди нашої епохи оцінюють людину за вогнем серця, за красою душі. А для тебе це тим більше не має ніякого значення, — адже ти не зустрінеш мене.

Ми такі, як і ви у двадцятому столітті. Люди, представники славетного роду Розумних істот космосу. Відрізняє нас, може, лиш те, що ми цілком усвідомили своє покликання, — бути авангардом Великої Еволюції Суцього.

Наша мета — безмежжя. Безмежжя можливостей вивчення природи, безмежжя віри в досягнення високих бажань і прагнень, безмежжя

любові до життя у всіх його проявах, безмежжя творчості і самовідданості...

"В космосі все можливо" — такий девіз нашої ери.

Ми підійшли до епохи безсмертя. Ми об'єднуємо в своїй свідомості чашу надбань минулого і передаємо вогонь свого шукання прийдешнім поколінням.

Володю, друже, я закінчую. Ваші вчені пробрили досить вузький енергетичний канал до нас, тому обсяг листа обмежений. Шлю тобі серце своє.

Дала".

Мов несамовитий, бігав того вечора Володя понад кручами дніпровськими. О, якби йому зустріти таку дівчину! Він пішов би за нею на край світу. Аби лише слухати дивовижні слова про найсвятіше — про таємниче покликання людини у Всесвіті. Найтяжча праця стала б радістю для нього. Де ти, кохана, чому так далеко залетіла в Майбуття? Чому обігнала мене?

"Далека подруго Дало!

Серце моє розкраяне твоїм листом. Не розумію чому? А може, й розумію, та боюся признатися. Як мені жити, що робити, подруго? Прірви часу і простору розкололи буття, рідні душі на протилежних боках тих жахливих ущелин. Де та сила, що може звести нас до купи?

Що у вас найголовніше в Майбутньому, що найвище, Дало? Яка найбільша цінність у бутті?

Володя".

Лада прийняла й цього листа, не розпитуючи ні про що, тільки жалібно глянула на його бліде чоло, осяяне нетутешньою мрією.

Через два дні вручила відповідь.

"Любий друже Володю!

Найвище в нашому житті — любов. Без неї неможливо ні творити, ні відкривати таємниці. Колись вважалося, що для вченого досить мати високий розум, здібність до аналізу, що можна відкривати нові обрії навіть з холодним серцем. Ми збагнули, що це не так! Природа не відкриває своїх глибинних таємниць безсердечним людям. А якщо й відкриває, то її руйнівні сторони. Згадай історію минулих віків з її війнами і руйнацією, з її сваволею...

Та й в індивідуальних випадках лише любов дає ключ до серця інших людей. Треба дивитися в глибину єства своїх друзів, Володю. Тоді з'являться мости, які з'єднують рідні серця.

Дала".

У відповідь полетів ще розпачливіший лист:

"Дало! Радість моя!

Нема, нема в сучасному рідного серця! Сумно мені, тяжко мені! Мариться мені ваш світ, як квітка осяйна, казкова, як чудовий запашний плід. Як жити, не маючи змоги побачити вас, — таємничих і бажаних?

Володя".

"Коханий друже Володю!

Я не згодна з тобою. Наше життя прекрасне — це так. Але ти забуваєш, що воно виросло з вашого життя і вашої боротьби, як чарівна квітка виростає з непомітного і часто негарного стебла. Якби не було вас — не було б і нас.

Для нас це — аксіома.

Моя мудрість, якою ти захоплюєшся, — то мудрість дівчат, які тебе оточують. Знайди, прочитай, відкрий. Наше осяйне життя вже пускає парості серед твоїх ровесників, однодумців, товаришів, подруг. Шукай такі парості, будь садівником. Якщо зможеш. Бо прагнення в Майбуття без напруженої праці — то велика химера, будівництва повітряних замків.

Дала".

"О моя Дало!

Не хочу бути мудрецем. Кохаю тебе, невідому, таємничу! Хотів би розламати закони природи, щоб обійняти тебе..."

На цей лист відповіді не було.

* * *

Минули дні. Незабаром Лада мала від'їхати на Полтавщину. Володя почав хвилюватися. І вирішив відвідати дівчину на її квартирі. Сонце вже сідало за обрій, коли він дістався на Нивки і наблизився до будинку. Безборонно увійшов у хвіртку. Постукав тихенько в двері. Тихо. Рушив далі. В коридорі — теж нікого. У прочинені двері заглянув до кімнати.

За столиком, спиною до дверей, сиділа Лада і щось писала. Трохи збоку лежала купка листів. В очі впав знайомий почерк. То був його почерк!

Ніби блискавиця пронизала свідомість хлопця! Він усе збагнув!

Лада оглянулась. Погляди їхні зустрілися. Білопінний потік і тепле вогнище карих очей.

— Це ти, Дало? — прошепотів Володя. — Ти, подруго далека?

Вона мовчала. А очі її сповнювалися сльозами великої радості. Він ступив до неї, торкнувся пальцями її попелястого волосся, підстриженого, як і в тисячі інших дівчат.

Вона простягла руки йому назустріч.

Кохана з далекого Майбутнього...